

Udvalgets navn	Bevarings- og Adoptionsudvalget.
Forfattere	Forslaget er udarbejdet af Svend Erik Nielsen i oktober 2020 i samarbejde med det nuværende Adoptionsudvalg som en del af arbejdet med at gennemgå Frøsamlernes koordinations- og adoptionsprogram.
Versions nr.	1

Kommissorium for foreningen Frøsamlernes Bevarings- og Adoptionsudvalg

<p>1. Baggrund og idégrundlag</p>	<p>Baggrunden for nedsættelse af Bevarings- og Adoptionsudvalget (i det følgende benævnt Udvalget) er behovet for at formalisere og styrke arbejdet med foreningen Frøsamlernes koordinations- og adoptionsprogram (i det følgende kaldet Programmet).</p> <p>Udvalgets idégrundlag er formuleret foreningens formålsparagraf, § 2, stk. 1:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>"Foreningens formål er at fremme den folkelige bevarelse af genetisk mangfoldighed indenfor land-, skov- og havebrug, vilde planter og stuekultur til almen gavn for nulevende og kommende generationer."</i> <p>Grundholdningen bag Udvalgets arbejde er beskrevet i foreningens vedtægter i § 3, stk. 1 og 2, der omhandler Frøsamlernes virksomhed:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>"Foreningen arbejder for at bevare mangfoldigheden i naturlige rammer (in situ), så der stadig kan ske en evolution. Samtidigt anerkendes værdien af offentlige genbankers bevaringsarbejde (ex situ)."</i> • <i>"Foreningens bevaringsarbejde baseres primært på medlemmernes græsrodsgenbanker."</i> <p>Med baggrund i Frøsamlernes stigende anerkendelse i det officielle danske arbejde med plantegenetiske ressourcer og deltagelse i diverse statslige udvalg knytter Udvalgets arbejde herudover an til særligt de tre første af de fem hovedmål, der blev formuleret i FAO's 1. Globale Handlingsplan kaldet Leipzig-deklarationen, som Danmark sammen med ca. 150 andre underskrev i 1996:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. At sikre bevaringen af jordbrugets plantegenetiske ressourcer, som er grundlag for fødevarerforsynings-sikkerheden. 2. At fremme en bæredygtig udnyttelse af jordbrugets plantegenetiske ressourcer.
--	--

3. At fremme en retfærdig deling af de fordele, der opstår ved udnyttelsen af jordbrugets plantegenetiske ressourcer.
4. At hjælpe lande og institutioner, som har ansvar for bevaring af jordbrugets plantegenetiske ressourcer med at prioritere deres indsats.
5. At styrke især nationale - men også regionale og internationale - programmer for bevaring og udnyttelse af jordbrugets plantegenetiske ressourcer.

Disse overordnede mål udmøntedes i tyve prioriterede indsatsområder, som blev beskrevet i den danske handlingsplan fra 2004. Udvalgets opmærksomhed rettes mod punkterne 1, 2, 4, 9, 11, 12, 13, 16, 17, 18, 19 og 20, hvilket kan være med til yderligere at styrke Frøsamlerens anseelse på både folkeligt og statsligt niveau samt bidrage til, at foreningen på længere sigt på afgørende vis kan tage del i den danske nationale In Situ bevaring af vores kulturplanter i bredeste forstand:

In situ bevaring og udvikling

1. Identificere og overvåge jordbrugets plantegenetiske ressourcer.
2. Støtte bevaringen og udviklingen af jordbrugets plantegenetiske ressourcer på bedriftsniveau ("on farm management").
3. Hjælpe landmænd i katastrofesituationer med at få genetableret deres landbrug.
4. Fremme in situ bevaringen af vilde slægtninge til de dyrkede planter og andre vilde arter, der spiller en rolle for fødevareforsyningen.

Ex situ bevaring

5. Opretholde eksisterende ex situ samlinger.
6. Understøtte truede ex situ samlinger.
7. Støtte målrettede indsamlinger af jordbrugets plantegenetiske ressourcer.
8. Udvide ex situ bevaringsaktiviteter.

Udnyttelse af plantegenetiske ressourcer

9. Udbygge aktiviteter som bl.a. at karakterisere og evaluere jordbrugets plantegenetiske ressourcer med henblik på at lette forædlernes brug af disse.
10. Tilstræbe at en større genetisk variation inddrages i forædlingen ("base broadening").
11. Fremme et bæredygtigt jordbrug ved at øge brugen af forskelligartede og mere diverse afgrøder.

	<p>12. Fremme udvikling og markedsføring af mindre udnyttede arter og afgrøder.</p> <p>13. Støtte frøproduktion og distribution.</p> <p>14. Udvikle nye markeder for lokalsorter og lign. produkter. Vidensopbygning og oplysende virksomhed.</p> <p>15. Lave stærke nationale programmer.</p> <p>16. Styrke netværk omhandlende jordbrugets plantegenetiske ressourcer.</p> <p>17. Etablere dækkende informationssystemer for jordbrugets plantegenetiske ressourcer.</p> <p>18. Udvikle systemer til overvågning af disse ressourcer.</p> <p>19. Udvide og forbedre undervisning og oplæring.</p> <p>20. Øge offentlighedens opmærksomhed om jordbrugets plantegenetiske ressourcer.</p> <p>Det er her vigtigt at bemærke, at prydplanter ikke er en anerkendt del af det officielle arbejde med plantegenetiske ressourcer i Danmark. Dette vigtige område er omtalt i Frøsamlernes formålsparagraf, og Udvalget arbejder først og fremmest ud fra denne paragraf, og derfor med bevaring af prydplanter.</p>
<p>2. Mål og ansvarsfordeling</p>	<p>Målet med nedsættelsen af Udvalget er at styrke og genorganisere det allerede eksisterende bevaringsarbejde i foreningen.</p> <p>Udvalget har det overordnede ansvar for Programmet og sætter rammerne for de koordinatore, der håndterer de enkelte plantegrupper indenfor Programmet.</p> <p>Udvalget kan, hvis det finder det hensigtsmæssigt, udfærdige en forretningsorden ud fra punkt 5.</p>
<p>3. Interessenter</p>	<p>Interessenterne i Programmet er i første række koordinatorene og adoptanterne indenfor for de enkelte plantegrupper. Herudover på længere sigt aktørerne indenfor det nationale danske bevaringsarbejde indenfor plantegenetiske ressourcer.</p>
<p>4. Medlemmer af Udvalget</p>	<p>Frøsamlernes bestyrelse udpeger Udvalgets medlemmer blandt foreningens medlemmer. I Udvalget sidder for nuværende:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Gert Poulsen • Søren Holt • Niels Olav Crossland. <p>Disse medlemmer fortsætter i Udvalget. Bestyrelsen udpeger herudover Astrid Steffensen som medlem af Udvalget. Udvalget udnævner en kontaktperson eller formand, der skal repræsentere Udvalget udadtil, og som skal fungere som kontaktperson.</p>

5. Arbejdsopgaver

Udvalgets arbejde udføres gennem en række fysiske eller virtuelle møder, hvis årlige antal Udvalget selv fastsætter. Udvalget kan også tage beslutninger via mailkorrespondance. Hvis Udvalget beslutter at benytte sidstnævnte kommunikationsform i forbindelse med spørgsmål fra koordinato-
rerne eller adoptanterne holdes mailkorrespondancen internt i udvalget til der foreligger en samlet beslutning, så den enkelte spørger ikke er involveret i korrespondancen via f.eks. mailtråde. Udvalget indhenter selvsagt yderligere relevante oplysninger fra spørgeren, hvis dette er nødvendigt.

Udvalgets arbejdsopgaver falder i to faser, hvoraf den første kan kaldes en akut fase og den anden en driftsfase:

Akut fase:

1. Udarbejdelse og godkendelse af kriterier for udvælgelse af adoptionssorter i Programmet og for tildeling af FS-ID
2. Strukturering og evt. ny inddeling af plantegrupperne i Programmet i så små, praktiske og overskuelige grupper som muligt.
3. Sørge for de heraf følgende relevante ændringer i Frøsamlerens database
4. Udarbejdelse og godkendelse af arbejdsbeskrivelser for koordinato-
rer og adoptanter
5. Finde nye koordinato-
rer for de planteområder, der er vakante
6. Sørge for overblik over foreningens adoptionssorter og udarbejde en liste over dem
7. Udarbejdelse af overordnet tidsplan i form af 5-årsplan for Programmet

Driftsfase:

8. Udvalget træffer ud fra de af foreningen formulerede kriterier beslutning om, hvilke af frøsamlerens sorter og arter, der kan kategoriseres som adoptionssorter. Udvalget udtaler sig samlet efter en interne drøftelse
9. Udvalget er i løbende dialog med de relevante koordinato-
rer i forbindelse med tildeling af adoptionssortens status. Og koordinatoren indenfor den relevante plantegruppe høres altid inden der træffes afgørelse om adoption
10. Udvalget sørger via kontakt til koordinato-
rerne for, at adoptionssorterne bliver en del

af Programmet, hvor hver sort dyrkes af minimum to og helst tre adoptanter

11. Udvalget fungerer som rådgivende organ og bagvagt for koordinatorene i spørgsmål om adoption eller adoptionssorter. Udvalget udtaler sig i tvivlsspørgsmål samlet efter en interne drøftelse
12. Udvalget kan, hvis der er tvivl om, om en sort kan anerkendes som adoptionssort, planlægge og uddelegere en prøvedyrkning hos enten en af koordinatorene eller et af Frøsamlernes andre medlemmer
13. Udvalget deltager i og arrangerer et møde med alle koordinatorene enten hvert eller hvert andet år. Mødet foregår også via en virtuel platform. Dette skal sikre så stor deltagelse som muligt
14. Udvalget igangsætter en gennemgang af foreningens database med henblik på en oprydning i FS-sorterne
15. Udvalget udvikler beskrivelsesark med deskriptorer til hver plantegruppe i Programmet
16. Udarbejdelse af dyrknings- og frøavlsvejledninger for hver plantegruppe i Programmet
17. Udvalget udarbejder en hjemløseliste med særligt følsomme sorter, der akut har behov for en adoptant. Denne liste opdateres hvert år inden Frøsamlernes forårs-frøliste udkommer og den omtales også på foreningens to årlige møder
18. Udvalget udarbejder en samlet liste over de sorter, der bør optages i Programmet eller i den kommende årrække bør følges i frømarkedet med henblik på adoption
19. Udvalget udarbejder en strategi for, hvordan Frøsamlerne kan blive en større del af det nationale In Situ bevaringsarbejde

Foreningens projektansatte Koordinator for adoption- og repatriering, der er ansat i en tidsbegrænset stilling på 5 timer ugentlig, står til rådighed for at assistere Udvalget og udarbejder forslagene til de ovenfor nævnte dokumenter, lister, tidsplaner etc. og Udvalget gennemlæser og kommenterer dem inden de forelægges Frøsamlernes bestyrelse

	<p>se til godkendelse. De ovenfor omtalte kriterier og arbejdsbeskrivelser forelægges endvidere de nuværende koordinatore i Programmet, så de kan få mulighed for at gennemlæse og kommentere dem inden Udvalget færdigbehandler dem, og sender dem til bestyrelsen til godkendelse.</p>
6. Evaluering	<p>Udvalget foretager en løbende evaluering af arbejdet i samarbejde med Frøsamlernes bestyrelse og det tilstræbes, at kontakten mellem Udvalget og bestyrelsen er så tæt som mulig. Evalueringen overleveres på ét årligt møde mellem Udvalget og bestyrelsen. Dette afholdes inden foreningens årlige budget udarbejdes.</p>
7. Tidsplan	<p>Faserne, der er beskrevet under punkt 5, følger denne tidsplan:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Akut fase: Afsluttes foråret 2021, og status samt de relevante dokumenter forelægges generalforsamlingen eller en eventuel workshop i tilknytning hertil. Herved gøres det muligt at Udvalgets arbejde såvel som de relevante dokumenter kan diskuteres i plenum og under hensyntagen til størst mulig demokratisk åbenhed. Foreningens ejerskab i forhold til Programmet er afgørende for gennemførelsen af Udvalgets arbejde. • Driftsfasen: Følger direkte herefter og tager udgangspunkt i dette kommissorium.
8. Økonomi	<p>Der vil blive afsat midler på Frøsamlernes årlige budget til Udvalgets arbejde.</p> <p>Alle udgifter som Udvalgets medlemmer måtte have i forbindelse med arbejdet i Programmet til transport, forplejning, kontorartikler mv. afholdes af foreningen.</p> <p>På det årlige evalueringsmøde fremlægger Udvalget sine budgetønsker.</p>
9. Kommunikation	<p>Udvalget kommunikerer gennem Frøsamlernes magasin, nyhedsbreve og hjemmeside. Her efterlyses både koordinatore og adoptanter og hjemløselisterne offentliggøres.</p> <p>På foreningens hjemmeside formidles kontaktoplysninger, og der indsættes et billede af hver af Udvalgets medlemmer.</p> <p>Herudover orienterer udvalget om arbejdet på foreningens landsmøder og i relevante udvalg.</p> <p>For at skabe så tætte bånd til koordinatorene og adoptanterne som muligt udsendes hvert år en orienterende mail</p>

	til disse om Udvalgets arbejde.
10. Deltagelse i Frøsamler- nes landsmøder	<p>For at sige tak til Udvalgets medlemmer for det frivillige arbejde i Programmet kan medlemmerne af Udvalget på lige fod med andre, der gør en særlig indsats for foreningen, bede om fuld kompensation i forbindelse med deltagelse i Frøsamlernes to årlige landsmøder.</p> <p>Dette vil give Udvalgets medlemmer mulighed for at følge Programmet så tæt som muligt og for at holde møder med relevante interessenter i tilknytning til Programmet, hvis dette skulle være nødvendigt.</p> <p>Deltagelse i landsmøder er dog ikke en obligatorisk del af Udvalgets arbejde.</p>
11. Vedtagelse	<p>Dette kommissorium er vedtaget af Frøsamlernes bestyrelse på bestyrelsesmødet på Lyngkroen søndag d. 22.11.2020</p> <p></p> <hr/> <p>Foreningens formand Simon v. Siebenthal</p> <p></p> <hr/> <p>Foreningens næstformand Christina Abildtrup Jørgensen</p>